

Almaniya parlamenti saxta "soyqırımı" tanıdı, Türkiyə səfirini geri çağırdı

yazısı səh.6-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 3 iyun 2016-cı il Cümə № 120 (6441) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Qarabağ cəbhəsində "tufanqabağı sakitlik"

Rusiya prezidenti Astanada niyə Sərkisyanı saymadı və ya Putin erməni prezidentini bağışlayacaqmı?

yazısı səh.9-da

İşıq sayğacıları da "Azərenerji"ndən alındı: Pirverdiyevi gözləyən tale...

yazısı səh.13-da

Ramiz Mehdiyevin Qərblə bağlı sərt mövqeyinə reaksiyalar

yazısı səh.7-da

Bu gün Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayı başlayır

yazısı səh.11-da

Kreditlə Həcc ziyarəti-ekspert "olmaz" deyir...

yazısı səh.13-da

Türkiyədə evlilik verilişinə qatılan azərbaycanlı qız haqqında şok faktlar

yazısı səh.12-da

Validəymlər istədikləri saytı bağlatdıra biləcək

yazısı səh.3-da

Gədəbəydə dəhşət: 16 yaşlı oğlan baba və nənəsini öldürdü

yazısı səh.15-da

Girov müqabilində azadlıq - dünyada və bizdə...

yazısı səh.12-da

Parlamentin növbədənkənar iclasının pərdəarxası...

yazısı səh.3-da

Bir həftənin gəlininin qorxu filmi kimi qətlinin təfərrüatları

yazısı səh.4-da

Moskva-İrəvan müttəfiqliyinə qarşı yeni ittifaq formalaşır...

TÜRKİYƏ VƏ İSRAİL SİCRAYIŞLI ANLAŞMANIN BİR ADDIMLIĞINDA - AZƏRBAYCAN UDUŞDA

Ankara və Təl-Əviv arasında 5 illik "soyuq savaş" dönəmi bitir, səfirlər qayıdır, türk düşmənləri təlaşda...; regionda yenidən formatlanma başlayır...

yazısı səh.11-da

Sabiq MTN generalına "qanunsuz dinləmə" ittihamı verildi

Vasif Talibovun dinlənilməsi məsələsi yenidən gündəmə gəldi; vəkildən ilginclik iddia: "Prokuror Vəli Əsgərovu şəxsən döyüb, təhqir edib..." yazısı səh.4-da

Arif Əliyev: "Elçibəy iyun həqiqətlərini sona qədər demədi və doğru da etdi"

yazısı səh.5-da

Sülhəddin Əkbər: "Azərbaycanda Rusiyadan kömək alaraq hakimiyyətə gəlmək prosesinə intensiv hazırlıq gedir"

yazısı səh.10-da

Ermənilərlə görüşən politoloqdan ilginclik açıqlamalar

yazısı səh.8-da

Hərbi xidmətə çağırışla bağlı sərəncam imzalandı

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan vətəndaşlarının 2016-cı il iyulun 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında sərəncam imzalayıb.

Məlumatla görə, 1998-ci ildə doğulmuş və çağırış gününədək (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşı tamam olmuş, habelə 1981-1997-ci illərdə doğulmuş, yaşı 35-dək olan, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrində və Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmış başqa silahlı birləşmələrdə müddətli həqiqi hərbi xidmət keçməmiş, müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan möhlət hüququ olmayan və ya müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırışdan azad edilməmiş Azərbaycan Respublikasının vətəndaşları 2016-cı il iyulun 1-dən 30-dək müddətli həqiqi hərbi xidmətə çağırılır.

Xidmət müddətini keçmiş müddətli həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçuları isə 2016-cı il iyulun 1-dən 30-dək ehtiyata buraxılır.

400 milyon manatlıq problemlı kredit qaytarılıb

"Azərbaycan Beynəlxalq Bankının problemlı kreditlərinin qaytarılması üçün xüsusi tədbirlər görülmür". "APA" xəbər verir ki, bu barədə "Amerikanın səsi" radiostansiyasına müsahibəsində maliyyə naziri Samir Şerifov deyib.

Nazir xatırladı ki, bu tədbirlərdə bəzi hallarda həm də hüquq-mühafizə orqanları iştirak edir: "Çünki bəzi hallarda biz saxtarkılıqla, fırıldaqçılıqla üzleşmişik. Həmin müdaxilə nəticəsində təxminən 400 milyon manatadək vəsaitin qaytarılması təmin olunub. Digər vəsaitlərin qaytarılması üzrə bank tərəfindən iş aparılır. Bilirsiniz, bank özü bu işlərlə məşğul olsa, bank fəaliyyəti ilə məşğul ola bilməyəcək. Məhz buna görə, beynəlxalq praktikaya uyğun olaraq problemlı aktivlərin idarə edilməsi üzrə quruma verilməsi daha məqsədeuyğundur. Bankın özəlləşdirilməsi ilə bağlı ilkin mərhələdə bankın sağlamlaşdırılması istiqamətində işlər həyata keçirilir. Bu işlər Azərbaycan prezidentinin sərəncamına uyğun olaraq həyata keçirilir. Sağlamlaşdırma tədbirləri çərçivəsində bankın problemlı aktivləri bankın balansından çıxarılır. Bu çıxarıma da əsasən həmin problemlı aktivlərin və həmin aktivlərlə bağlı girovların və girovlarla bağlı tələb hüquqları başqa bir quruma - "Aqrarkredit" QSC-yə satılır. "Aqrarakredit" tərəfindən bunlar alınaraq həmin problemlı aktivlərin, belə deyək, idarə edilməsi həyata keçirilir və orada bunların satışı da nəzərdə tutulur. Bu işlər müəyyən bir vaxt aparacaq. Bu tədbirlər başa çatdıqdan dərhal sonra müvafiq maliyyə məsləhətçiləri, güman edirəm ki, bu işlərə beynəlxalq aləmdə nüfuzlu investisiya şirkətləri cəlb ediləcək. Beləliklə, bankın özəlləşdirməyə açıq olması mümkün olacaq".

"Qaya Mətbuat Yayımı" MMC!

- İstənilən qəzet və jurnallar həm də sərfəli qiymətə:
 - Əgər siz qəzet və jurnalların rahatlıqla evinizə və ya ofisinizə çatdırılmasını;
 - Mətbuatı aldıqdan sonra abunə haqqını ödəmək və bu ödənişin formasını sərbəst seçmək hüququndan istifadə etmək;
 - Tirajınızda lazım göldikdə dəyişikliklər etmək;
Ən başlıcası ayda 26 dəfə nəşr olunan "Yeni Müsavat" - 0.60 AZN və bundan əlavə 2500 adda yerli və xarici nəşrlər.
 - Abunə yazılmaq üçün uzağa getmək lazım deyil.
Telefonla zəng etməyiniz kifayətdir:
Bakı şəh. 564-63-45; 598-35-22
 - Respublikanın digər böyük şəhərlərinə də abunə qəbul olunur.

"A.M.A.Y. Abdulla" iyunun 10-da azadlığa çıxma bilər

İyunun 10-da Ali Məhkəmədə "A.M.A.Y." ticarət mərkəzinin rəhbəri Abdulla Abdullayevın kasasiya şikayəti üzrə baxış təyin olunub. "Yeni Müsavat"a daxil olan məlumata görə, hakim İlham Cəfərovun sədrliyi ilə keçiriləcək məhkəmədə A.Abdullayev məhkəmə zalından azad oluna bilər.

Belə məlumatlar var ki, A.Abdullayevlə ittiham tərəfi növbəti dəfə razılığa gəliblər. Əgər razılıq pozulmasa, A.Abdullayev azad oluna bilər. Qeyd edək ki, ibtidai istintaq dövründə də tərəflər arasında belə bir razılıq əldə olunub və sonradan pozulub. Həmin razılışmaya görə, A.Abdullayev ittiham aktında mənimsədiyi kimi göstərilən 3,5 milyon manatı büdcəyə ödəməli, bunun müqabilində barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbiri dəyişdirilməli idi. Qanunvericilik də buna imkan verirdi. Külli miqdarda mənimsəmə faktı üzrə cinayət işi başlanıbsa, mənimsənən məbləğ tam ödənildikdə belə cinayət işinə xitam verilmir, sadəcə, həmin şəxs barəsində daha yüngül cəza tədbiri seçilir və məhkəmədə ziyanın ödənilməsi "yüngülləşdirici" hal kimi nəzərə alınır.

A.Abdullayev ötən 2014-cü ilin aprelin 4-də həbs olunub. Onunla bağlı İqtisadiyyat və Sənaye Nazirliyi yanında Sahibkarlığa Kömək Milli Fondundan Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsinə

Rəşad Məmmədov

Bayraq Meydanının sabiq rəisi qohumlarını başına necə yığıb?

Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə hakim Əlövsət Abbasovun sədrliyi ilə Dövlət Bayrağı Meydanı Kompleksinin sabiq rəisi Rəşad Məmmədov, İsfəndiyar İsfəndiyarov və Arzu Məmmədovun cinayət işi üzrə məhkəmə prosesi keçirilir.

Prosesdə Rəşad Məmmədov ifadə verib. Bildirib ki, 2011-ci ildə prezident tərəfindən Bayraq Meydanı Kompleksi İdarəsinə sədr təyin edilib: "Bizim işimiz bayrağın təbliği və meydan ətrafında abadlıq işlərinin həyata keçirilməsindən ibarət idi. Mən vəzifəyə gələndə kifayət qədər maliyyəm var idi. Mənim heç nəyə ehtiyacım yox idi. İşçilərimlə bir ailə kimi olmuşam. Onlara bonus da, mükafat da vermişəm. Zabil Salmanovu İsfəndiyarın vasitəsi ilə tanımışam. Mən onun əmlakını ailəm üçün almışam. Orda haramçılığa yol verə bilməzdim. Sonradan Zabil bizi məhkəməyə verdi və kompensasiya tələb etdi. Həmin kompensasiyanı ödəməyi də İsfəndiyar boynuna götürdü".

Fasilədən sonra R.Məmmədov sualları cavablandırıb. Bildirib ki, idarənin strukturu Nazirlər Kabinetinin qərarı əsasında müəyyənləşdirilib. O, işçilərin kart vasitəsilə maaş aldıqlarını açıqlayıb. Qeyd edib ki, həyat yoldaşının xalası Xuraman Qasımova onların idarəsində baş mühasib, həyat yoldaşı isə idarənin kommunal xidmətlər şöbəsində çalışıb. İşlədiyi dövrdə həyat yoldaşı 2 dəfə analıq məzuniyyətinə çıxıb. R.Məmmədov qayını Azər Əsgərovun idarənin beynəlxalq şöbəsində çalışdığını bildirib. Deyib ki, qayını xarici qonaqları qəbul edib və bayrağın təbliği ilə məşğul olub. Bundan başqa, kompleksin ərazisində aparılan işlərə nəzarət edib.

R.Məmmədov digər təqsirləndirilən şəxslərlə tanışlığının tarixçəsini də məhkəmənin diqqətinə çatdırıb: "İsfəndiyar İsfəndiyarovu və Arzu Məmmədovu 2013-cü ildə tanımışam. Qayınım Azər Əsgərov demişdi ki, bizim binanın altında üç obyekt satılır. Mən də həmin obyektləri almaq üçün İsfəndiyara 6 milyon vermişəm".

□ E.HÜSEYNOV

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Cahangir Hacıyevin adamları azadlığa çıxır, özü isə həbsdə qalır

Beynəlxalq Bankın İdarə Heyətinin həbsdə olan sabiq rəhbəri Cahangir Hacıyevin barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin müddəti artırılıb. Bu barədə vəkil Aqil Layıcov məlumat verir.

Qeyd edək ki, ötən il dekabrın 5-də Nərimanov Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə C.Hacıyevin barəsində 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib. Həmin müddət bir neçə dəfə artırılıb.

C.Hacıyev Cinayət Məcəlləsinin 179-cu (mənimsəmə) və 308-ci (vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə) maddələrinə əsasən ittiham olunur.

"Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC işi ilə bağlı həbs edilmiş daha bir neçə iş adamı azadlığa buraxılıb.

APA-nın məlumatına görə, bankdan kredit götürərək qaytarmamaqda təqsirləndirilən "Bakı Fındıq Emalı Zavodu" MMC-nin rəhbəri Murad Cabbarlı və daha bir neçə nəfərin barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbiri Nərimanov Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə ləğv edilib və onlar azadlığa buraxılıb. Bununla da bu işlə bağlı

Cahangir Hacıyev

azadlığa buraxılanların sayı 10-u keçib.

Qeyd edək ki, M. Cabbarlı "Beynəlxalq Bank işi" ilə bağlı dələduzluqda təqsirləndirilənək həbs olunmuş, barəsində 4 aylıq həbs-qətimkan tədbiri seçilmişdi.

M. Cabbarlı əvvəllər Şəkinin icra başçısı vəzifəsində çalışıb.

Qeyd edək ki, bir neçə gün əvvəl "Beynəlxalq Bank işi" ilə bağlı tutulanlardan daha bir neçə nəfər azadlığa buraxılıb. Nərimanov Rayon Məhkəməsinin qərarı ilə "City Developer" MMC-nin direktoru Ratmir Bəkirov,

"İnter Glass" şirkətinin prezidenti Fariz Muradov, "General Construction" şirkətlər qrupuna daxil olan məhdud məsuliyyətli cəmiyyətlərdən (MMC) birinin direktoru Camal Həsənov, "Azərbaycan Beynəlxalq Bankı" ASC-nin Dubay filialının keçmiş müdiri Adil Hüseynov, Mingəçevir "İzolit" ASC-nin İdarə Heyətinin sədri Mehman Mehdiyev və "Riyad-Farm"-ın icraçı direktoru Aqil Quliyev, iş adamları Elxan Cavad və Cavid Muxtarovun barələrində seçilmiş həbs-qətimkan tədbiri ləğv edilib.

Parlamentin növbədənkenar iclasının pərdəarxası...

76 deputatın müraciəti əsasında niyə qanunverici orqanın sessiyası çağırılıb?

Milli Məclisin iyunun 21-də növbədənkenar iclası keçiriləcək. 76 deputatın müraciəti əsasında təyin olunan sessiya ciddi müzakirələrə səbəb olub. İclasda hansı məsələlərin gündəliyə salınacağı hələlik məlum deyil.

Böyük Quruluş Partiyasının sədri, deputat Fazil Mustafa sessiyanın çağırılmasına səbəb olan zərurətlərdən danışdı: "Hakimlərin yerləşmə məsələsi daha çox may ayında yekunlaşır. Bu baxımdan, belə məsələləri may-iyun aylarında yekunlaşdırmaq mümkün olmadı. İyun ayında bütün məsələlərə baxılması zərurəti yaranır. Ehtiyat tədbir kimi belə sessiyaların keçirilməsi qərara alınır ki, həllini tapmayan məsələlər yoluna qoyulsun. Burada fəvqəladə bir hadisədən, tələbdən söhbət getmir. Birdən elə hal ortaya çıxır ki, bir ay ərzində həll olunması vacibdir. Biliyiniz kimi, millət vəkilləri bu müddət ərzində komitələrdə çalışmalıdırlar. Əgər komitələrdə çalışırlarsa, Bakıdan kənara getmirlər və onların iclasda iştirak etmələri problem olmur. Yarımçıq məsələlərin həll olunması, onların növbəti sessiyalara qalmaması üçün belə bir iclas çağırılır. 76 deputatın müraciəti kifayət etdi-

yinə görə, müraciətlərin sayı artırılmır. Amma iclasda iştirak məhdudiyət qoyulmur. Çünki qanunun qəbulu elədir ki, qəbul üçün müəyyən sayda səs tələbləri var".

Milli Dirçəliş Hərəkatı Partiyasının sədri, deputat Fərc Quliyev sessiya üçün müraciət edən şəxslərdən olduğunu qeyd etdi: "Milli Məclisin sessiyalarında müəyyən məsələlər

həll olunmalı idi. Bir sıra məsələlər qalıb ki, həlli vacibdir. Burada xüsusi bir şey yoxdur. Həmişə sessiya dövrlərində məsələlərin müzakirə olunması ilə bağlı planlamalar olur. İndi də çatdırılmayan qanun layihələri var ki, onlara baxılacaq. Buna da vaxt lazımdır. Hakimlərin təyinatları məsələsi də gündəmə çıxarıla bilər. Çünki həll olmayan məsələlərdən biri də budur. Gündəlikdə qalan başqa işlər də var ki, mütləq müzakirəsinə ehtiyac var".

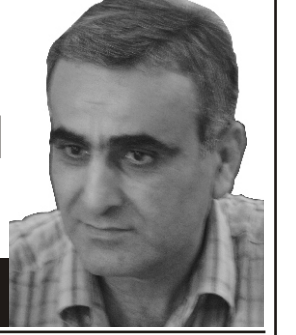
Parlamentin mətbuat xidmətinin rəhbəri Akif Təfəkküloğlu ayın 21-də keçiriləcək sessiyada gündəlikdə duran məsələlərdən danışdı: "Həmin vaxt görəcəksiniz ki, gündəlikdə hansı məsələlər var. Bu ilk belə hal deyil. Bəzən qanunlara dəyişikliklər səbəbindən belə vəziyyət yaranır və nəticədə deputatlar müraciət edir. Bundan sonra da növbədənkenar iclas çağırılır. Başqa bir səbəb yoxdur. Milli Məclisin plenar iclasında qanunlar və qanunlara dəyişikliklər müzakirə edilir. Gündəlik məlum olanda müzakirə ediləcək məsələlər ortaya çıxacaq".

Qeyd edək ki, parlamentin növbədənkenar sessiyalarını Milli Məclisin sədri Azərbaycan Prezidentinin və ya qanunverici orqanın 42 deputatının tələbi əsasında çağırır. Növbədənkenar sessiyanın gündəliyini isə müvafiq olaraq onun çağırılmasını tələb edənlər müəyyənləşdirir.

□ **Cavanşir ABBASLI**

Müttəhim kürsüsündəki dövlət

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Başqa xalqlardan üzr istəmək sözsüz ki, böyük dövlətlərə və xalqlara xas keyfiyyət, eyni zamanda siyasi mədəniyyət nümunəsidir. Təbii ki, bunun yeri varsa. Necə ki, alman dövləti vaxtilə nazi Almaniyaşının vəhşiliklərinə görə yəhudilərə münasibətdə bunu etdi. Son olaraq isə ABŞ prezidenti Barak Obama Xerosima və Naqasakiyə endirilən atom zərbələrinə görə yaponlardan üzr istədi - Yaponiyadaca, gec də olsa.

Ancaq bununla nə alman xalqı kiçildi, nə də ABŞ dövlətinin xəncərinin qaşığı düşdü. Ancaq XXI əsrdə (!) elə dövlətlər və xalqlar var ki, bəşəriyyət onlardan üzrxahlıq gözlədiyi halda, onlar, əksinə, özləri başqasından üzrxahlıq tələb edirlər. Əlbəttə ki, iki qonşu və işğalçı ölkə - Rusiya və onun vassalı Ermənistanı nəzərdə tuturuq.

İndi işə bax ki, öz qonşusunun ərazisinin 115-ni zəbt edən və orada etnik təmizləmə aparən Ermənistan Türkiyədən saxta soyqırımın tanınmasını, üzrxahlıq və təminat (maliyyə və torpaq şəklində) tələb edir. Eyni qaydada Ermənistanın şəriksiz sahibi Rusiya ("Su axar çuxurunu tapar") Gürcüstana, Ukraynaya təcavüz edib onların qanuni ərazilərinin mühüm bir parçasını işğal elədiyi halda, Türkiyədən üzr tələb edir - Türkiyə hava məkanını pozduğu üçün haqlı olaraq vurulan hərbi təyyarəyə görə.

XXI əsrin nonsens? Həm he, həm yox. "He" ona görə ki, indiki dövrdə də beynəlxalq hüquqa təcavüz belə yirtıcı dövlətlərin mövcudluğu sivil bəşəriyyətin inkişaf səviyyəsi ilə təzad təşkil edir, belə dövlətlər bəşəriyyət üçün ləkədir, üz qarasıdır. Bu cür dövlətlərə və xalqlara, izqoy ölkələrə dünya birliyində, mədəni dünyada yer ola bilməz!!

İkinci yandan nonsens deyil, ona görə ki, erməniləri də, Rusiyanı da tanıyıb onların tarixinə bələd olanlar gözəl bilir ki, başqalarına məxsus ərazilərə, dəyərlərə təcavüz, oğurluq bu iki toplum üçün çoxdan adi şeydir. Elə ona görə də ikisi də işğalçı ola-ola işğaldan dəm vurur, biri Azərbaycan xalqından, digəri çeçen, gürcü, Ukrayna xalqlarından üzr diləmək əvəzinə, abırsızcasına bunu başqasından gözləyir, türklərdən, azərbaycanlılardan, gürcülərdən, ukraynalılardan güzəşt umurlar. Niyə, nəyin xətrinə?

Elə o üzəndə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ondan hələ də mənasız yerə üzruman Putininin cavabını qəşəng verib: "Biz nəyə görə üzr istəməliyik, anlaya bilmirəm. Türkiyə müttəhim kürsüsündə oturan dövlət deyil!"

Bu cavabdan Rusiyaya arxalanaraq, qardaş ölkəyə qarşı həm də ərazi iddiaları ilə alışıb-yanan Ermənistan da pay düşür. Çünki bu gün Beynəlxalq Məhkəmənin müttəhim kürsüsündə oturmağı iki dövlət varsa, onlar Rusiya və Ermənistanıdır - iki işğalçı, iki etnik təmizləmə siyasəti aparmış dövlət, iki müttəfiq!

Bəzən deyirlər ki, pis xalqlar olmur, pis dövlətlər olur. İcazə verin etiraz edək. Erməni xalqı məgər Qarabağ həqiqətini, 1915-ci il həqiqətini bilmir? Fərqi deyilmi ki, saxta "soyqırım" iddiasından, bütövlükdə erməni xalqının özündən böyük güclər alət kimi istifadə edir?

Bilir. Bal kimi bilir. O zaman niyə alət, maşa olmağa etiraz eləmir? Niyə Xocalı soyqırımını "ermənilərin hərbi qələbəsi" adlandırıb fəxr edir, Xocalı canlıları Serj Sərkisyanı, Seyran Ohanyanı müdafiə eləməkdə davam edir? Sonu onsuz da ermənilərin labüd məğlubiyyəti ilə bitəcək bir mənasız savaşa nədən gənc övladlarının itirilməsinə mani-akal şəkildə razı olur erməni xalqı? Bir an öncə bu savaşa "Dur!" demir, "Yeter, iki böyük qonşumuza düşmən kəsilib səfələtə, miskin həyata düşər olduq!" hayqırmır?!

Eləcə də böyük dediyimiz rus xalqı. Nədən o, Rusiyanın XXI əsrdə də qonşu ölkələrin ərazisini işğal etməsinə etiraz səsinə ucaltmadı və hələ də ucaltmır? Tam əksinə, Putinin Kırım ilhaq etməsinə alqışlayır, "tarixi ədalətin bərpası" adlandırır. Bununla da növbəti "tarixi ədalət" in bərpası üçün Putini yeni təxribatlara şirnikləndirir, ona təzə karta-blans verir?(Hitler də alman xalqı hakimiyyətə gətirmişdi, amma almanlar dünyadan üzr istədilər!) Bəzi xırda-para istisnalarla, bir-iki ziyalı, o cümlədən musiqiçi Andrey Makareviç istisna olmaqla, harda qaldı ədalətli və böyük rus xalqı? Bu böyüklüyü dünya görmədi. Tərsinə - rezalet, kiçiklik gördü dünya...

Odur ki, hamı arxayın olsun, əsrin məhkəməsi hələ qabaqdadır. Maraqlı olacaq. Çünki müttəhim kürsüsündə bəşəriyyətin bəlası olan 2 işğalçı, 2 müttəhim - Rusiya imperiyası və onun vassalı Ermənistanıdır. Yan-yana.

Dünyanın bir sıra ölkələrində uşaqların internetdən təhlükəsiz istifadəsi üçün qanun var. Azərbaycanda da bu qanun qüvvəyə minir. Belə ki, "Telekommunikasiya haqqında" Qanuna dəyişiklik edilib. Bu barədə dövlət başçısının rəsmi saytında məlumat verilib. Saytın məlumatına görə, "Telekommunikasiya haqqında" Qanuna aşağıdakı məzmununda 33.1.3-1, 34.1.2-1 və 40.3.7-1-ci maddələr əlavə edilib:

- 33.1.3-1. abunəçinin müraciəti əsasında uşaqların sağlamlığına və inkişafına ziyan vuran informasiyadan qorunması üçün internet informasiya ehtiyatlarından təhlükəsiz istifadə imkanlarını təmin etmək;

34.1.2-1. uşaqların sağlamlığına və inkişafına ziyan vuran informasiyadan qorunması üçün tədbirlər görülməsini tələb etmək;

40.3.7-1. bu Qanunun 33.1.3-1-ci maddəsində göstərilmiş vəzifənin həyata keçirilməsi üçün abunəçinin razılığı (etiraz);".

Bundan əlavə, Prezident İlham Əliyev "Telekommunikasiya haqqında" Qanunda dəyişikliklər edilməsi barədə" Azərbaycan Respublikasının 2016-cı il 29 aprel tarixli 212-VQD nömrəli Qanununun tətbiqi haqqında sərəncam imzalayıb.

"Telekommunikasiya haqqında" Qanunda bu dəyişikliklərin edilməsinin müsbət və mənfi tərəflərinə gəlincə isə "Multimedia" İnformasiya Sistemləri Texnologiyaların Mərkəzinin direktoru **Osman Gündüz uşaqların internetdə təhlükəsizliyi ilə bağlı bütün dünyada problemlərin olduğunu dedi:** "Bizdə də uşaqların internetdə təhlükəsizliyi ilə bağlı

Validəymlər istədikləri saytı bağlatdıra biləcək

Osman Gündüz: "Qanuna yeni əlavə olunan müddəalardan məmurlar sui-istifadə edə bilər"

problemlər var. Dünyanın bir sıra ölkələrində bu problem həllini tapıb. Əsas problem ondadır ki, qanunvericiliklə qadağan olunan elə informasiyalar var ki, bunu internet qarşısında oturan uşaqlar əldə edir, qarşılarna çıxır və sair. Bu bir problemdir. Qanunla qadağan olunan və uşaqlar üçün zərərli olan informasiyalar var. Bu informasiyaları da internetdə işləyən uşaqlar əldə edə bilərlər. Məsələnin həlli ilə bağlı inkişaf etmiş ölkələrdə müxtəlif cür yanaşmalar var. Bəzi ölkələrdə demokratik yanaşılır, elə ölkələr var ki, bunu valideynin üzərinə qoyur, elə ölkələr var ki, buna provayderi mə-

baxdım. Orada abunəçinin razılığı məsələsi var ki, bu, əhəmiyyətli bir işdir. Abunəçinin razılığı və ya hansısa etirazı ola bilər və bununla bağlı müraciət edilir. Ancaq müraciətin icrası ilə bağlı məsələlərin kimə tapşınması öz həllini tapmayıb. Yeni bu işlə kim məşğul olacaq? Hansısa saytı nəyin əsasında bağlaya və ya blok qoya biləcək? Məhkəmə qərarıyla, yoxsa inzibati qaydada?"

O.Gündüz bu qanundan başqa məqsədlər üçün istifadə edilməsi ehtimalının da olduğunu dedi: "Qanunun icrasından çox şey asılı olacaq. Bizdə demokratik ənənələr o qədər də güclü inkişaf etmədiyinə görə ehtimal etmək olar ki, bu müddəalardan bəzi məmurlar sui-istifadə edə bilər. Məsələn, iddia edə bilərlər ki, hansısa qəzetin saytında çıpaq insan şəklində verilib, bu da uşaqların əxlaqına təsir edir. Bu saytı bağlamaq lazımdır və saire. Əgər bu cür olarsa, bu qanun təhlükəli ola bilər. Artıq burasda informasiya azadlığı, internet azadlığı üçün müəyyən təhlükələr yarana bilər. Əgər qanunun icrası demokratik qaydada təmin olunsun, bu, uşaqların internetdə təhlükəsizliyinin gözlənməsi üçün faydalı ola bilər".

□ **Günəli MANAFLI**

Naxçıvanın sabiq milli təhlükəsizlik naziri Vəli Əsgərovun, onun yaxınlarının evlərinin ətrafına qoyulan polis postları götürüldü. Keçmiş nazirin cinayət işi üzrə istintaq araşdırmaları sona çatıb. Bu haqda "Yeni Müsavat"a onun vəkili Vüqar Xasayev bildirib.

Onun sözlərinə görə, hazırda V.Əsgərov faktiki olaraq müdafiəsidir: "Mənə və digər vəkil Tofiq Allahverdiyevə Vəli Əsgərovla görüşməyə imkan vermir. Bu səbəbdən müdafiə hüququnu qura bilmirik". Xasayev deyib ki, istintaqın əvvəlindən V.Əsgərovun müdafiə hüququ pozulub. V.Xasayev deyir ki, V.Əsgərovla mayın 24-də görüşə bilsə də, konfedensial ünsiyyətlərinə şərait yaradılmayıb: "Mən Vəli Əsgərova təqdim olunanda ona yeni məzmununda ittihamlar verildi. İlk əvvəl Vəli Əsgərova qarşı Cinayət Məcəlləsinin 179.3.2 (dövlət əmlakını mənimsəmə), 308.1 (qulluq mövqeyindən sui-istifadə etmə) və 309.1 (vəzifə səlahiyyətlərini aşma) maddələri ilə ittiham irəli sürülmüşdü. Həmin gün isə yeni maddələr də əlavə olundu. 308.1 maddəsini 308.2-yə, 309.1 maddəsini 309.2-yə keçirməklə maddələri ağırlaşdırdılar. Vəli Əsgərova telefon danışıqlarını qanunsuz dinləmə - 302.2 maddəsi ilə də ittiham elan olundu".

Sabiq nazirin vəzifədən çıxarılmasının kökündə Naxçıvan Ali Məclisinin sədri Vasif Talıbov və ailə üzvlərinin dinləməsinin dayandığı bildirilirdi. O zaman

302.2 maddə ilə V.Əsgərova ittiham elan olunması həmin məlumatların doğru olmasının təsdiqlənməsi demək deyildi?

Vəkil bildirdi ki, iltizama qol çəkdi. Üçün 302.2 maddəsi ilə ittihamın mahiyyəti üzrə nə sə demək istəmir: "Yeni ittiham elan olunduqdan sonra Vəli Əsgərova hüquq və vəzifələri yenidən izah olunmalı, istintaq qrupuna etirazının olub-olmaması xəbər alınmalıdır. Bu, qanunun tələbidir. Vəli Əsgərov ondan bu haqda soruşulanda bildirdi ki, 2016-cı il aprelin 7-də, həbs olunan günün səhəri onu Naxçıvan Prokurorluğuna gətiriblər. Orada müstəntiq Elşad İbrahimovun kabinetində Naxçıvan prokuroru Səbuhi Şahverdiyev onu şəxsən döyüb, təhqir edib. Buna görə də Vəli Əsgərov Naxçıvan prokuroru və onun təbəçiliyindəki istintaq qrupunun bütün üzvlərinə etiraz etdi. Bu məsələ protokola salındı və qeyd olundu ki, Vəli Əsgərov onu şəxsən döyüb təhqir edən şəxsin rəhbərliyi altında obyektiv istintaq aparılmasına inanmır, şübhə ilə yanaşır. Bundan sonra Vəli Əsgərov etiraz təmin olunana qədər Naxçıvan Prokurorluğunun müstəntiqlərinə ifadə vermək-

Sabiq MTN generalına "qanunsuz dinləmə" ittihamı verildi

Vasif Talıbovun dinlənməsi məsələsi yenidən gündəmə gəldi; **vəkildən ilginclik iddia:** "Prokuror Vəli Əsgərova şəxsən döyüb, təhqir edib..."

dən imtina etdi. Protokolu biz vəkildən də imzaladıq".

V.Xasayev deyir ki, etiraz baxılması üçün Baş Prokurorluğa göndərilib: "Həmin gün günortadan sonra saat 3-də bizə Naxçıvan Qarışıq Rejimli

Cəzaçəkmə Müəssisəsinin rəis heyəti tərəfindən görüşə imkan verilmədi. Saat yarım bizi gözlətdilər, dedilər ki, müstəntiqlər müəssisəyə gəlirlər. Gözlədik, gəldilər və məlum oldu ki, bizim etirazımızı faks ilə Baş Prokuror-

luğa göndərilib. Dedilər ki, etiraz baş prokurorun müavini Rüstəm Usubov baxıb və təmin etməyib. Əgər cinayət işinin materialları Naxçıvan Prokurorluğundadırsa, Rüstəm Usubov Bakıda oturub həmin materiallara necə baxa bilər? Biz dedik ki, Vəli Əsgərov ifadə vermək istəyir. İstintaq qrupunun rəhbəri Elşad İbrahimov dedi ki, Vəli Əsgərovdan ifadə almayacaqlar və istintaqı tamamlayırlar. Buna etiraz etsək də, istintaqın tamamlanmasını elan etdilər. Axşam saat 5-də bizə 3 cild cinayət işinin materiallarını verdilər. Tələb etdik ki, həmin cildlərdəki vərəqlərin surətini bizə versinlər. Dedilər ki, səhər həmin vərəqlərin surətini bizə verəcəklər. Protokol tərtib etdik ki, həmin vərəqlərin surətini bi-

zə verildəndən 48 saat sonra iş üzrə vəsatətlərimizi təqdim edəcəyik".

V.Xasayev daha sonra bildirdi ki, israrlarına baxmayaraq onlara cinayət işinin materiallarındakı sənədlərin surətini verməyiblər: "Elşad İbrahimov mənə SMS yazdı ki, guya sənədlərin surətini bizə təqdim ediblər. Ona yazdım ki, əgər 600-dən çox səhifədən ibarət sənədlərin surətini bizə versəydiniz, bu haqda protokol tərtib etməli idiz. Bizə müdafiə hüququnu gerçəkləşdirmək üçün sənədlərin surətini verin. Cavab yazmadı. Mayın 31-də dedilər ki, Naxçıvan Prokurorluğuna gəlib ittiham aktının surətini ala bilərik. Ora gedib Vəli Əsgərova görüşmək istədik. Bizi gecəyarısına qədər gözlətdilər, sonda da görüş vermədilər".

V.Xasayev deyir ki, Naxçıvan Prokurorluğunda, istintaq təcridxanasında üzşədikləri qanunsuzluqlarla bağlı Ombudsmanlığın, Baş Prokurorluğun qaynar xəttinə məlumat verib. Lakin heç bir tədbir görülməyib: "Biz Vəli Əsgərovun sağlq durumundan çox narahatıq. Bizə onu müdafiə etməyə imkan vermirlər".

□ E.MƏMMƏDƏLİYEV

Bir həftənin gəlininin qorxu filmi kimi qətlinin təfərrüatları

Polis rəisinin müavini: "Samir meyiti bağdan 18 km aralıda yerləşən meşəyə aparıb. Özü də velosipedlə..."

Qəzetimizin ötən sayında xəbər vermişdik ki, toyundan bir həftə sonra itkin düşən və bir neçə gün öncə meyiti tapılan Gülnar Vəliyevanın işi ilə bağlı gözlənilməz qərar verilib. Belə ki, 23 yaşlı arvadını öldürən Samir Həbibov sərbəst buraxılıb. 34 yaşlı Samir Həbibov 3 milyon rubl (67 min 800 AZN) girov müqabilində azad edilib.

S.Həbibovun daha öncə məhkum olunması, eləcə də narkotik maddələrdən istifadə etməsi barədə xəbər vermişdik. Dünən qətlin tam təfərrüatları ortaya çıxıb. Lent.az "life" portalına istinadən xəbər verib ki, S.Həbibovun öz yoldaşını niyə öldürməsinin səbəbləri, eləcə də qətlin detalları məlumdur.

"O, özünü çox soyuqqanlı aparırdı. Cinayətin sxemini də çox istedadla düşünmüşdü. Yaşadığı binanın müşahidə kamerasına düşməmək üçün hiylə də işlətməmişdi. Tərətdiyi cinayətin açılmayacağına o qədər əmin idi ki, Gülnarın itkin düşməsinə belə polisə özü xəbər vermişdi". Bu sözləri isə Sankt-Peterburq şəhər Kirov rayonu Polis İdarəsinin rəis müavini Aleksandr Nesvit bildirib. Rəis müavini bir həftəlik həyat yoldaşını öldürən azərbaycanlı Samir Həbibovun cinayət əməlini şərh edib.

"İstintaqa verdiyi ilkin ifadədən məlum olub ki, Samir Gülnarəni telefon üstündə öldürüb. O, evdə olarkən Gülnara telefo-

nu "zaryadkaya" qoşmağı tapşırıb. Amma başı işə-gücə qarışan Gülnar bunu unudub. Dedi-yini eləyib-eləmədiyini soruşanda Gülnar telefonun enerjisi qoşulu olduğunu bildirib. Bu vaxt Samir telefonun hələ də stolun üstündə olduğunu görüb. Gülnarı döyməyə başlayıb ki, mənə yalan danışsən, adi şeylərdə yalan deyirsənsə, səndən hər şey gözləmək olar".

Aleksandr Nesvitin dediyinə görə, Samirin vurduğu zərbələrdən Gülnar yıxılıb. Baş yərə bərk dəydiyindən keçinib: "Bundan sonra Samir Gülnarın meyitini kisəyə qoyub, maşının yük yerinə atıb. Böyük qaradaşına zəng edərək evlərinə çağırıb. Qardaşına bildirib ki, evdə bir qədər köhnə inşaat materialları var. Onu yığmağa kömək eləsin, bağa aparacaqlar. Qardaşı heç nədən şübhələnməyib. Amma Gülnarı soruşub. Samir deyib ki, Gülnar xəstə tələb, o biri otaqda yatır. Samir telefonunu da qəsdən evdə qoyub ki, onun gedəcəyi yeri sonradan müəyyənləşdirə bil-

Pul girovu müqabilində azadlığa buraxılan Samir Həbibov daha öncə də erməni sevgilisini qətlə yetiribmiş

məsirlər. Qız itəndən sonra onu dəfələrlə dindirmişdik. Hər dəfə də hönkürüb ağlayırdı. Gülnarın hansı paltarda evdən çıxdığını soruşduqda göy rəngdə kofta geydiyini bildirmişdi. Heç kəsə də şübhə yaratmamaq üçün həmin koftanı da yaxınlıqdakı parkda gizlətmişdi".

Rəis müavininin dediyinə görə, Samir Gülnarın meyitini bağa gətirəndən sonra qardaşı məsələdən aqah olub. Ağlamağa başlayıb, bu cinayəti niyə et-

diyini soruşub. Samir qardaşını da təhqir edib.

Daha sonra Samir meyiti bağdan 18 km aralıda yerləşən meşəyə aparıb. Özü də velosipedlə...

Nesvitin dediyinə görə, Samir velosipedi yolda bir neçə dəfə aşırıb da. Amma arıq bədən quruluşlu Gülnarın cəsədini çətinliklə də olsa, meşəyə aparıb çıxarıb.

O, meşədə dərinliyi bir metr olan yer hazırlayıb. Meyiti ora atıb üstünü torpaq və ağac yar-

paqları ilə örtüb. Hətta qamış belə basdırıb ki, iz bilinməsin.

"Biz onu dəfələrlə dindirmişdik. Sonuncu dindirmə prosesinə psixofizioloqlar belə dəvət etmişdik ki, Samirin yalan danışmaq-danışmadığını müəyyən etsinlər. Həmin mütəxəssis Samirin yalan dediyini bildirəndən sonra yenidən dindirməyə başladılar. Nəticədə o, hər şeyi boynuna aldı. Meyit tapılana isə o, dəli kimi bağırmağa, ağlamağa başladı. Amma onun davranışları səmimi deyildi".

Nesvitin dediyinə görə, Samir bir dəfə məhkum həyatı yaşayıb. 6 il həbsdə olub. O, illər öncə onunla sevgi həyatı yaşamış qızın ölümündə günahkar bilinirdi.

Gülnarla nişanlananda həbsdə olması barədə ona heç nə deməyib. Gülnarın ata və anasının isə bu barədə xəbəri olub. Amma qızlarını ona ərə getməyə təhrik ediblər. Samirin atasının Peterburqda imkanlı birinin olması da bu məsələdə önəmli rol oynayıb.

Amma məlumatlar bununla da bitmir. S.Həbibovun daha öncə qətlə yetirdiyi qadın Abramyan adlı erməni aktyorun nəvəsi olub. Qohumları azvision.az-a bildiriblər ki, S.Həbibov 2003-cü ildə erməni qızı qətlə yetirdiyi üçün həbs olunub: "Samir əvvəllər də cinayət törədib. O, Abramyan adlı bir erməni aktyorun nəvəsi ilə uzun müddət sevgili olub, 2003-cü ildə həmin qızı öldürüb. Samir erməni qızın meyitini maşında saxlayıb. Bu hadisənin üstü açıldıqdan sonra Samiri həbs etdilər. O, 6 ildən sonra 2009-cü ildə azadlığa çıxdı. Samir həbsdən çıxandan sonra ailəsi bu hadisəni unudturmaq üçün onu evləndirməyə qərar verdi. Gülnar Həbibova onunla ailə qurana kimi Samirin həbsdə ol-

masından, sevgilisini öldür-

məsindən xəbərsiz olub. Gülnarın ailəsi də bunu indiyədək bilmir. Samirin psixoloji problemləri olub. Normal insan günahsız yerə öz həyat yoldaşını niyə öldürsün ki?"

Qohumlarının bildirdiyinə görə, Gülnar qətl hadisəsi baş verməmişdən bir neçə gün öncə Samirin hazırda başqa bir erməni qızla münasibətdə olduğunu, hətta ondan uşağının olduğunu öyrənib. Bundan sonra onlar arasında dava baş verib.

"Samir Gülnarla ailə quranda, həmin erməni qızla münasibətdə olub. O, Gülnarı Samirə qışqarırmış. Bunun üstündə onların evlərində dava düşüb. Bu zəmində Samir Gülnarı qətlə yetirib. Çox güman ki, Samir erməni sevgilisinin tapşırığı ilə Gülnarı öldürüb. Samirin ailəsi də yaxşı bilir ki, Gülnar erməni qıza görə öldürülmüşdür", - deyər Həbibovun qohumları bildirib.

S.Həbibovun Lənkeranda yaşayan əmisi Zakir Həbibovla əlaqə saxlayaraq hadisə ilə bağlı onun fikirlərini öyrənməyə çalışdıq. O, qətlə Samirin günahkar olduğunu dedi:

"Kim istəyərdi ki, belə bir hadisə olsun? Biz Gülnarın ölümünə görə çox pis olmuşuq. Onun heç bir günahı yox idi. Samir bilmirik nəyə görə belə addımı atıb. Bu hadisədən sonra utandığımızdan insanların üzünə baxa bilmirik".

"Yeni Müsavat"ın Lənkerandan əldə etdiyi məlumatlarda isə qeyd olunur ki, mərhumun ailəsi də bu işlə bağlı vəkil tutacaq və qatilin azadlığa qalmasına imkan verməyəcək. Hər nə qədər qətlə "ehtiyatsızlıq üzündən" donu geyindirilsə və qatilin "psixoloji problemlərinin olduğu" iddia edilsə də, bu, onun azadlığını təmin edə bilməyəcək.

Mövzunu davam etdirəcəyik.

□ Sevinc TELMANQIZI

Azərbaycanın müstəqillik tarixində ən ziddiyyətli dövrlərdən birinin də 4 iyun hadisələrinin olduğunu desək, yanlışdır. 1993-cü ildə baş verən məlum proseslər hələ də müzakirə mövzudur. Üstündən 23 il keçsə də, baş verənlər nəinki unudulub, əksinə, hadisələrlə bağlı hər il yeni-yeni faktlar, iddialar və ittihamlar ortaya çıxır.

Prezident Elçibəyin mətbuat katibi işləmiş Arif Əliyevlə 1993-cü ilin bu ayında baş verən hadisələrlə bağlı söhbət etdik.

- Arif bəy, 23 il öncənin bu günlərini necə xatırlayırsınız?

- Çox gərgin ay idi. Azərbaycan tarixində ən mühüm bir hadisə baş verirdi. Rus qoşunlarının Azərbaycandan çıxarılması Cənubi Qafqazda baş verən ilk tarixi hadisə idi. Bunlar elə-belə baş vermirdi. O qədr mühüm hadisə idi ki, çoxları bunun abı-havası ilə yaşayırdı. İkinci faktor isə aprelin əvvəllərində Kəlbəcərin işğalı ilə Qarabağ məsələsindəki dönüş idi. Gözlənilirdi ki, iyunun ortalarında Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətin həlli istiqamətində saziş imzalanacaq. Beynəlxalq nəzarətçilər də münaqişə zonalarında olmalı idilər. Hər şey razılaşırdı. İyunun əvvəlində Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin nümayəndələri arasında görüş keçirilmişdi. Üçüncü əsas məsələ isə neft sazişinin imzalanması idi ki, Azərbaycana böyük maliyyə imkanları verəcəkdi. O dövrün abı-havası bu üç amilin üzərində formalaşırdı. Hər şey detallarına qədər işlənmişdi.

- Əgər 4 iyun qiyamı baş verməsəydi, Elçibəy hakimiyyəti belə tez süquta uğrayardı mı?

- Tarix heç vaxt "əgər" sualını xoşlamır. Əgər qiyam olmasaydı, nələr baş verəcəkdi, bunu deyə bilmərəm. Rus qoşunları Azərbaycandan çıxanda silahlarını Surət Hüseynovun dəstəsinə vermişdi. Daxildəki ruspərəst parlament üzvləri əvvəl Gəncədə, sonra da Moskva-da toplaşmışdılar. Düşünürəm ki, Azərbaycandakı gənc hakimiyyət birinci cəhdde iqtidarı qorumağa tab gətirsə də, ikinci cəhdde gətirməzdi. Çünki kifayət qədər resurslar yox idi. Başpözüq dəstələr Bakıya qədər gəlib çıxmışdılar. Müdafiəni təşkil etmək mümkün deyildi. Ordu bərbad vəziyyətdə idi. Hakimiyyətdə müəyyən çatlar var idi ki, getdikcə dərinləşirdi. Amma hakimiyyətin getdikcə möhkəmlənəcəyinə mənim inamım böyük idi.

- Elçibəy hakimiyyətinin süqutunu Gəncə qiyamının yatırılmaması və Heydər Əliyevin Bakıya davət olunması ilə əlaqələndirirlər...

- Doğrudur, 4 iyun qiyamı baş verdi və hakimiyyət faktiki iki hissəyə parçalandı. Bir hissə deyirdi ki, Heydər Əliyev hakimiyyətə gəlsin, digər tərəf isə qiyamın yatırılmasının tərəfdarı idi. Hətta təslim olmaq kimi fikirlər də səslənirdi. Bunlardan məharətlə istifadə edən Heydər

"Elçibəy iyun həqiqətlərini sona qədər demədi və doğru etdi"

Arif Əliyev: "Vicdan üzərində siyasi münasibətlər və hakimiyyət qurula bilməz"

"Hakimiyyətdə otura-otura hökumət əleyhinə işləyənlər var idi"

Əliyev prosesləri özünə bağladı və güc mərkəzinə çevrildi. Nəticədə Elçibəy Bakını tərk etməyə məcbur oldu.

- Tərk etməyə bilərdimi?

- Elçibəyin hakimiyyətdən gedişi ilə bağlı iki fakt həmişə gözümdən ötürülür. 1992-ci ilin mayında parlamentdəki çıxışlarının birində prezidentliyə namizədliyi irəli sürüləndə demişdi ki, "çəpik çala-çala prezidentliyə namizəd irəli sürdüyünüz şəxsi bir ildən sonra fit çala-çala qovacaqsınız". Onun bu sözünün üzərindən faktiki bir il keçdi və dediyi özünü doğrultdu. O vaxtı Etibar Məmmədov da bir fikir demişdi. Hansı məqsədlə bu sözləri demişdi, özü bilər... Demişdi ki, Elçibəyi prezidentlik səviyyəsinə endirməyin. Bu iki amil sizin "getməyə bilərdimi" sualına çox gözəl cavabdır. Sonralar Elçibəy çox gözəl demişdi ki, ölkədən çıxanda yalnız özümü prezident kimi hiss edirəm. Bəlkə də sonrakı illərdə ideal rəhbər olardı. Tarix "belə olmasaydı, başqa cür ola bilərdi" kimi sualları xoşlamır. Tarix göstərdi ki, belə hakimiyyətdə Elçibəy kimi şəxs uzun müddət rəhbər ola bilməzdi. Tarixi gerçəkliklər, zərurətlər var. Tarixə baxın, demokratiyaya malik hələ ki Şərqi ölkəsi olmayıb. Şərqi mentaliteti, görü-

nür, demokratiyaya çox əngəllər yaradır. Elçibəy demokratiya sərhədlərini aşıb çox irəli getmişdi. Bir il əvvəl ellər üstündə bəh-bəhlə hakimiyyətə gətirilən şəxsin bir il sonrakı müdafiə mitinqinə insanlar getməyə çəkinirdilər.

- Sözlərinizdən belə başa düşdüm ki, Arif Əliyev həmin ildəki dəyişikliyin zərurətindən doğduğunu düşünür...

- İndi baxanda, əlbəttə, elə demək olar. O zaman başqa düşüncələrdə idik. İslahatların sona çatması üçün hər şey etməyə hazır idik. Demokratik islahatların tezliklə başa çatmasına çalışırdıq. Bu ölkədə bir dəfə də olsun ki, seçkilərlə hakimiyyət dəyişikliyi olmayıb. Çox istəyirdik ki, bu baş versin. Növbəti mərhələlərin birində Elçibəyə rəqib olmasını, ona qalib gəlməsini və bu yolla hakimiyyət dəyişikliyi olmasını çox istəyirdik. Azərbaycan tarixində dövlət yaranandan bu günə qədər seçki yolu ilə hakimiyyət dəyişikliyi heç kim görməyib. Hətta demokratik dövrlərdə belə. Deyirik ki, insanlarda inam qalmayıb. Necə axı inam qalsın ki, seçki yolu ilə hökumət dəyişikliyinə şahidi olmayıb. Bunları dəyişməyə çox inanırdıq və gücümüzün çatacağını düşünürdük. 1993-cü ildən təxminən beş il

keçəndən sonra qiymətlərimizi dəyişməyə başladırıq. 23 ildən sonra məqsədlərimizin, sadəcə, istəklər olduğunu duyuruq...

- Arif bəy, Elçibəyin hakimiyyəti planlı şəkildə təhvil verməsi barədə ittihamlar illər keçdikcə artır...

- Bu fikirlər hakimiyyətin hansı nümayəndəsi haqqında deyilsəydi, bir az fikirləşərdim ki, siyasi fənd, hiyləgərlik həmin şəxsə ola bilər. Amma təkcə Elçibəydən başqa. Bir hadisənin hərəkətverici istiqamətini bilməyən şəxslər həmin hadisələr barədə müxtəlif fikirlər səsləndirirlər. Hakimiyyətin təhvil verilməsi, yaxud əldən alınması prosesinin iştirakçısı olmamışam. Amma hər halda, bunlar gözələrim qarşısında olub. Yadımdadır ki, necə ağırlı proseslər idi. Yaxşı bilərəm kimlər ağız köpüklənə-köpüklənə deyirdi ki, Heydər Əliyev gəlməlidir, kimlər isə

- Hakimiyyətin itirilməsində çox məsələlərin təsiri oldu. Təkcə bir səbəbdən hökumət süqut etmədi. Bu baxımdan kadrlar məsələsinin də süquta səbəb olduğunu istisna etmirəm. Hakimiyyətdə otura-otura hökumət əleyhinə işləyənlər var idi. Elçibəy bir sözü boşuna deməmişdi ki, "tankların qabağında dayanırlar, pulun qabağında dayanırlar bilmədiklər". Hakimiyyətdə pul görəndə ağılı itirənlər də var idi. Təəssüf ki, hökumət sağlam işləmək üçün imkanlar qazanmadı. Buna heç vaxtı da çatmadı. Təsəvvür edin ki, birdən-birə bir sistem dağılır, onun üzərində təcrübəsi olmayanlar yeni bir sistem qururlar. Namizədlərdən biri demişdi ki, hərənizə bir mənzil verəcəm, az qala 30% səs yığmışdı. Bizim millət gecə yatıb səhər duranda hər şeyin dəyişməsinə is-

kəs mənə inandırma bilməz ki, Azərbaycanın xilası Surət Hüseynovun qiyamı ilə olan hakimiyyət dəyişikliyinə keçirdi. Həmin dövrdə Azərbaycanın keçmiş və indiki liderlərinin bir yerdə çalışması böyük perspektiv olardı. Həmin vaxt bəzi idealistlər kimi mən də inanırdım ki, Elçibəy və Heydər Əliyev, eləcə də digər siyasətçilər əl-ələ verib işləyə bilərlər. Kimin birinci olacağını sonra da müəyyən etmək olardı. Amma bir-birlərini ovlamaq, taxtdan salmaq siyasətini bizi bu potensialdan məhrum etdi. Heç kəs dəna bilməz ki, həmin ildə yaranmış vəziyyətdən çıxış yolu o dəyişiklik idi.

- Elçibəy deyirdi ki, zamanı gələndə həqiqətləri açıqlayacam. Sizcə, hansı həqiqətlərdən söhbət gedirdi?

- Həqiqətin ən böyük sirri onun axtarışındadır. Çox ehti-

"Həmin ildə yaranmış vəziyyətdən çıxış yolu o dəyişiklik idi"

"müharibə olsa belə o gəlməməlidir" deyirdi. Hər halda, Elçibəy Heydər Əliyevin gəlməsinin təşəbbüsünü olub. Sadəcə, o, elə bir şərtlər qarşısında qalmışdı ki, razılaşmağa məcbur idi. Boşuna deməmişdi ki, çəpik çala-çala hakimiyyətə gətirdiyiniz şəxsi bir ildən sonra fit çala-çala qovacaqsınız. Elçibəy bəzən elə söz deyirdi ki, onun ağılı bunların haradan gəldiyini düşünürdük. Həmin fikirlərin üstündən 3-4 ay keçəndə ağılımıza gəlirdi ki, zamanında Elçibəy bu sözləri deyirdi. O, bir çox hadisələri əvvəlcədən görə bilirdi. Amma hakimiyyəti planlı şəkildə Heydər Əliyevə təhvil verməsi ilə bağlı heç bir sübut görməmişəm. Bu, onun xarakterinə uyğun da deyildi. Çünki heç vaxt cibində daş gəzdirməzdi. Nəyi var idisə, üzde idi...

- AXC hökumətinin kadrları daim tənqid olunur. Siz necə düşünürsünüz?

təyir. Proseslərə vicdanla qiymət vermək lazımdır. Amma reallığı unutmamalıyıq ki, qarşıya qoyulan məqsədlərin öhdəsindən Elçibəy hakimiyyəti gələ bilmədi. Bu da hakimiyyəti əldə saxlamaq və demokratik yuxuları gerçəkləşdirmək idi. Burada sərişətsizliyin, bəzilərinin bacarıqsızlığının da rolu oldu. Amma çox güclü, sağlam, korlanmamış bir özek var idi. Təsədüfi deyil ki, həmin özəyin üzvlərinin hamısı hazırda siyasi meydanıdır. Bütün məhrumiyyətlərə indiyə qədər dözüblərsə, demək, möhkəm şəxslərdir.

- Həmin dövrdə hakimiyyət ölkədə idarəçiliyi tamam itirmişdi. Bunun fonunda heç düşünmürsünüz, Azərbaycanın xilasının həmin dəyişiklikdən keçdiyini...

- Bu iddiaları qəbul etmirəm. Yaranmış vəziyyətdə problemin optimal həlli olduğu fikirləri ilə razıyam. Amma heç

mal ki, Elçibəy bu fikirləri səsləndirəndə hakimiyyətin dəyişməsinə rolu olan şəxslərin eməllərini nəzərdə tuturdu. Mənə elə gəlir ki, Elçibəy düzgün etdi. Yeni həqiqətləri sona qədər demədi. Bilirdi ki, ömrünün sonuna az qalıb. Əgər həmin həqiqətləri desəydi, bəlkə də bu gün də çoxları bir-birlərini hələ də qırırdılar. Mənə az da olsa məlumdur ki, o həqiqətlərdə nələr var. Əsas işim Prezident Aparatı və prezidentin işləri ilə məşğul olmaq idi. Bununla belə, müəyyən məsələləri bilirəm. Bildiklərim açılsaydı, həm hakimiyyətdə, həm də müxalifətdə təmsil olunan çoxsaylı şəxslər prosesa cəlb olunardılar. Sadəcə, Elçibəy bunları etmək istəmədi. İnsan xarakterini dəyişmək çox çətindir. Elçibəyin özü də sitat gətirmişdi ki, vicdan üzərində qurulan hakimiyyət məhv olmalıdır. Vicdan üzərində siyasi münasibətlər və hakimiyyət qurula bilməz. Vicdan üzərində hakimiyyət quranda, bir ildən sonra nəticəsi belə olur.

- Elçibəy hakimiyyətdə mafiozların təmsil olunması ilə bağlı fikirlər var. Abbas Abbasov başda olmaqla, bu tipli şəxsləri nəzərdə tuturam. Bu hal kadr qılığından, yoxsa maliyyə imkanlarından irəli gəlirdi?

- Bütün elementlər buna təsir göstərirdi. Həm kadr azlığı, həm də pul vəsaitləri burada əsas rol oynaya bilərdi. Köhnə kadrlarla yeni kadrların imkanlarından istifadə etmək məqsədi də burada rol oynayırdı. Hər gələcək köhnəni qamçılama maldır, həbsxanaya atılmamalıdır. 1995-ci ildə məhbusların sayından iki hakimiyyət düzəltmək olardı. Yeni vaxtilə dövlət rəhbərliyində işləyən şəxsləri nəzərdə tutaram...

□ Cavansir ABBASLI

Əbülfəz Elçibəyin mətbuat katibindən iyun hadisələri ilə bağlı önəmli açıqlamalar

Uyurma "erməni soyqırımı"nın tanınması nəzərdə tutulan layihə iyunun 2-də Bundestaqda səsverməyə çıxarılıb və qəbul olunub. Osmanlı imperiyasında ermənilərin kütləvi şəkildə qırıldığı iddia edilən və həmin hadisələri "soyqırım" kimi tanıyan qətnamənin əleyhinə bir nəfər çıxıb, bir nəfər isə bitərəf qalıb.

Hələ sənəd səsverməyə çıxarılmamışdan öncə bir çox ekspertlər hesab edirdilər ki, Almaniya parlamenti "erməni soyqırımı"ni tanımayacaq. Ekspertlər bildirirdilər ki, əgər bu baş verərsə, Almaniya-Türkiyə münasibətləri pozulacaq. Elə Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan da səsvermə günündən öncə mətbuata açıqlamasında Almaniya deputatlarının yanlış qərar verməyəcəyini ümid etdiyini demişdi. Amma...

3 milyondan çox türkün yaşadığı Almaniyanın niyə belə addımı atdığı çoxlarını düşündürür.

Niyə Almaniya, niyə indi?

Məsələ ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan politoloq Elxan Mehdiyev bildirib ki, neçə illərdir ki, bu mövzu Almaniya Bundestaqına gətirilir və geri qaytarılırdı: "Ötən il də "genosid" in 100 illiyi ilə bağlı parlamentə bu layihə gəldi və yəni təxirə salındı. Bu da daha çox türkəşilli Bundestaqın üzvü Cem Özdemir in səyi nəticəsində oldu. Burada əsas məsələ həm də Türkiyə prezidenti Ərdoğanın şəxsiyyəti ilə bağlıdır. Çünki bu qətnaməni onun aparacağı siyasətə qarşı bir reaksiya kimi də qiymətləndirmək olar. Ümumiyyətlə, bu hadisəni bir məsələ ilə əlaqələndirmək olmaz. Bu, kompleks məsələlərin nəticəsidir. Bütün bunları analiz etmək lazımdır. Bu hadisə tarixi, dini, indiki dövəmdə isə Ərdoğanla bağlı siyasi səbəblərdən qaynaqlanıb".

Ekspertin sözlərinə görə, hazırkı şəraitdə ermənilər bu qərardan öz mənafeələrinə uyğun bəhrələnməyə çalışırlar: "Çoxları Almaniyanın tərəfsiz olduğunu bildirirdi. Lakin səsvermə göstərdi ki, Almaniya bu məsələdə tərəfsiz deyil. Hesab edirəm ki, ermənilər vəziyyətdən çox yaxşı istifadə edəcəklər. Bəlkə də onlar Qarabağ danışıqlarında pozucu addımlar da atacaqlar".

ADA-nın professoru Elnur Soltanov isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında söyləyib ki, Almaniyanın qərarı psixoloji səbəblərlə də bağlıdır: "Bir məqam var ki, almanlar hər zaman adları genosidlə birlikdə hallanan millətdir. Özlərinə bu mənada instinktiv olaraq sanki yol-

daş axtarırlar. Bəllidir ki, dünyada ilk dəfə soyqırım termini almanlarla bağlı ortaya çıxıb. Bu baxımdan istər-istəməz onlarda belə bir duyğu var ki, soyqırım həyata keçirən yeganə xalq olmasınlar. Hesab edirlər ki, bu ifadə səsləndə başqa xalqlar da ağıla gələrsə, onlar bir qədər arxa plana keçər və onlara qarşı təzyiqlər azalar. Qıssası, bu mövzuda hədəf olmaqdan yayınırırlar. Ancaq müəyyən ölçüdə bu, Türkiyə üçün də dərs olmalıdır. Beynəlxalq mediaya baxırsan ki, inanılmaz bir şəkildə Türkiyənin üzərinə gedilir. Yəni sanki soyqırım həqiqətdir. Demirlər ki, bu həqiqət olmadığı üçün məsələni qəbul etməyin. Deyirlər ki, əgər qəbul olunarsa, Türkiyə iqtisadi, siyasi münasibətləri kəsib, Almaniyanı miqrantlarla doldura bilər. Eyni zamanda Birinci Dünya müharibəsi zamanı Rusiya, Amerika, Fransa, İngiltərə və digərləri məhz erməniləri Osmanlıya qarşı üsyana sövq edirdilər. Üsyan sövq edib, sonra isə müdafiə edə bilmədilər. Bolqarları, yunanları, rumınları və digərlərini müdafiə edib, onlara dövlət düzəldilər. Osmanlının parçalanıb dövlətlərə bölünməsi planı ermənilərin başında partladı. Çünki hamısına dövlət qurduqları, ermənilərə bunu etmədilər. Bu baxımdan da Qərbdə bir günah kompleksi var ki, erməniləri qabağa verib, sonra da onlara dəstək ola bilmədilər. Ona görə də qeyd etdiyim kimi, ermənilərlə Qərbdə arasında qəribə bir könlü bağı var. Bu da Türkiyənin əleyhinə çevrilir".

Ekspert hazırkı məqamda Azərbaycanın hansı mövqə sərgiləməli olduğu haqda da danışdı:

"Azərbaycan bu mübahisənin bir qədər kənarında dayanmalıdır. Bu bir az da Türkiyə və Ermənistan arasında olan məsələdir. Bizim hazırda ortaya girməyimiz o qədər də uyğun deyil. Çünki "genosid" və erməni" sözü nə zaman yan-yanə çəkilərsə, burada həmişə dünya ictimaiyyətində ermənilərin guya "soyqırımı" məruz qaldıqları fikri hakimdir. Biz bu mövzuda rol almaqla haradasa zərərini öz üzərimizə almış oluruq. Baş verənlər Azərbaycan üçün yaxşı hadisə deyil. Çünki ermənilərin qurban millət kimi qələ-

Almaniya parlamenti saxta

"soyqırım" qətnaməsini qəbul etdi

Bundestaqın qərarı erməniləri sevindirib; Türkiyə Almaniyaadakı səfirini Ankaraya çağırıb

Ekspert: "İndilikdə Azərbaycan bu mübahisənin bir qədər kənarında dayanmalıdır"

mə verilməsi, bizim onların Qarabağı işğal etmələrini ifadə etməmizi çətinləşdirir. Siyasi mənada da bu bizim üçün yaxşı hal deyil. Çünki sabah Türkiyə bizi dəstəklədiyi zaman deyəcəklər ki, "hansı Türkiyə, ermənilərə qarşı genosid edən?" Yəni bu kimi qərarlar Türkiyənin bizə siyasi dəstəyinə də zərər verir".

E.Soltanov iki dövlət arasında bundan sonra hansı hadisələrin baş verəcəyi barəsində aşağıdakıları söyləyib: "Bu hadisə iki ölkənin münasibətlərinə zərərli təsir etməyəcək. Maraqlıdır ki, burada Ərdoğan necə davranacaq. Keçici olaraq münasibətlər pisləşəcək. Ancaq burada maraqlı olan odur ki, Türkiyə hara qədər gedəcək. Xüsusilə də Avropa üçün ən həssas məsələ olan miqrant məsələsinə Türkiyə hansı addımları atacaq. Bütün diqqət buna yönəlib. İndiki halda əməkdaşlıq elə bir mürəkkəb

səviyədədir ki, Türkiyənin bir-dən-birə həmin əməkdaşlıq formalarından geri çəkilmək yəni miqrantlar məsələsinə qoşulması məhz Almaniyanın təşəbbüsü ilə baş verdi. Nəticədə Osmanlı imperiyası dağıldı, Atatürk olmasaydı, böyük dövlətlər Türkiyəni də müxtəlif hissələrə parçalayacaqdılar. Yəni 100 il əvvəl Osmanlı Türkiyəsində baş verənlərə görə elə birbaşa Almaniya cavabdehdir. Almaniya güzgüyə baxmaq əvəzinə tərəfdışı Türkiyəyə pisləşdi. İkinci, Fransadan fərqli olaraq Almaniya güclü erməni lobbisi də yoxdur ki, deyəsən Berlin bu lobbinin təsiri ilə "qətnaməni" qəbul edib. Digər tərəfdən, Almaniya parlamenti ölkədə yaşayan 3 milyon türkü görməzlilikdən gəldi. Qərbdəki tarixçilərin müzakirə etməli olduğu iddiaları parlamentlərinə daşıyırlar.

"Almaniya güzgüyə baxmaq əvəzinə..."

Politoloq Elxan Şahinoğlu isə bildirib ki, Almaniya "ermə-

ni soyqırımı"ni tanıya biləcək sonuncu ölkə olmalıdır: "Çünki Osmanlı Türkiyəsinin Birinci Dünya müharibəsinə qoşulması məhz Almaniyanın təşəbbüsü ilə baş verdi. Nəticədə Osmanlı imperiyası dağıldı, Atatürk olmasaydı, böyük dövlətlər Türkiyəni də müxtəlif hissələrə parçalayacaqdılar. Yəni 100 il əvvəl Osmanlı Türkiyəsində baş verənlərə görə elə birbaşa Almaniya cavabdehdir. Almaniya güzgüyə baxmaq əvəzinə tərəfdışı Türkiyəyə pisləşdi. İkinci, Fransadan fərqli olaraq Almaniya güclü erməni lobbisi də yoxdur ki, deyəsən Berlin bu lobbinin təsiri ilə "qətnaməni" qəbul edib. Digər tərəfdən, Almaniya parlamenti ölkədə yaşayan 3 milyon türkü görməzlilikdən gəldi. Qərbdəki tarixçilərin müzakirə etməli olduğu iddiaları parlamentlərinə daşıyırlar. Bəs Almaniya "soyqırım" qətnaməsini indi niyə qəbul et-

di? Axı bir tərəfdən Berlin miqrant məsələsinin həllində Türkiyəyə ehtiyac olduğunu deyir, digər tərəfdən ehtiyac olduğu dövlətə arxadan zərbə vurur. Türkiyənin regional siyasəti Avropa İttifaqının və Almaniyanın maraqlarına cavab vermədiyini görə Ankaranı bu şəkildə cəzalandırırlar. Almaniyanın bu hərəkəti ATÖT-in hazırkı sədri olaraq Dağlıq Qarabağ münasibətlərinin həllindəki tərəfsizliyinə də kölgə salacaq. Bu gün Ermənistanın və erməni lobbisinin sad günüdür. Berlin işğalçı Ermənistanı cəsarətləndirdi. Belə bir vəziyyətdə, fikrimcə, Azərbaycan prezidenti İlham Əliyev bir neçə gün sonra Berlinə planlaşdırdığı səfəri təxirə salmalıdır".

Nə olacaq?

Almaniya kansleri Angela Merkel Bundestaqın qondarma "erməni soyqırımı" qətnaməsini qəbul etməsinin ardından açıqlama verib.

Musavat.com xarici KİV-lərə istinadən xəbər verir ki, 1915-ci il hadisələrinin "soyqırım" kimi tanınmasından sonra Angela Merkel bu məsələ ilə bağlı "Almaniyanın Türkiyə ilə münasibətləri güclüdür" deyib.

Türkiyənin hakim Ədalət və İnkısaq Partiyasının sözcüsü Yasin Aktay isə sözügedən qətnamə ilə bağlı hökumətin ilk reaksiyasını açıqlayarkən bildirib ki, layihənin təsdiqlənməsi Türkiyə-Almaniya münasibətlərinə ciddi zərər verib. Həmçinin Türkiyə Almaniyaadakı səfiri Hüseyin Avni Qarşlıoğlunu Ankaraya çağırıb.

Hadisə ilə bağlı NATO-nun baş katibi Yens Stoltenberq də açıqlama verib. Məlumatla görə, Y.Stoltenberq məsələyə fərqli yanaşdı. Belə ki, baş katib Türkiyə-Ermənistan münasibətlərinin ən qısa müddətdə normallaşmasına ümid etdiyini bildirib.

□ Əli RƏİS

Ziyalıların KQB-yə işləmələri faktını sabiq MTN-çilər təsdiqlədi

İlham İsmayıl: "Oleq Kaluginin dediklərində həqiqət var" Ərəstun Oruclu: "Ziyalılar həqiqətən dövlət təhlükəsizlik orqanları ilə əməkdaşlıq edirdilər"

SSRİ KQB-sinin xarici kəşfiyyat şöbəsinin keçmiş rəisi, hazırda ABŞ-da yaşayan general Oleq Kalugin "ExoRossii" jurnalına sovet ziyalıların 90 faizinin dövlət təhlükəsizlik orqanlarına işlədikləri barədə şok açıqlamalar verib. O.Kalugin deyib: "Mən Leningradda KQB-nin idarə rəisinin birinci müavini olanda arxivə də girişim vardı, sənədlərə baxmaq imkanım olurdu... Məni ilk növbədə ümumittifaq məsələlər maraqlandırırdı.

Arxivdə elə sənədlər tapmışdım ki, ziyalıların KQB agentləri olduğunu aydın göstərirdi. Sovet ziyalıların 90 faizi dövlət təhlükəsizlik orqanlarına

işləyib. Bəziləri bunu karyerada yüksəlmək üçün edirdi, bəziləri pul xatirinə, amma çoxu inanırdı ki, KQB ali missiya yerinə yetirir və orqanlara kömək etmək la-

zımdır. Mənim hətta indi cibimdə bir siyahı var, amma onu sizə göstərməyəcəm..."

Onun fikirləri vaxtilə SSRİ-nin tərkibində olan Azərbaycanda da maraqla qarşılanıb.

Sabiq MTN zabiti İlham İsmayıl KQB generalının fikirlərində həqiqətlərin olduğunu söylədi: "Bildiyimiz kimi, o, vətəne xəyanətdə ittiham olunduqdan sonra Amerikada yaşayır. Deyə bil-

rəm ki, sovet dövrünün ziyalıları arasında KQB ilə əməkdaşlıq edənlər olub. Sadəcə, faiz dərəcəsi 90 olmasa da, belə hallar olub. Onun dediyi faiz dərəcəsi doğru deyil. Ən azından Azərbaycan nöqtəyi-nəzərindən məsələyə yanaşsaq. Ola bilsin ki, bu, 1930-cu illərdə mümkün olsun. O vaxtlar çox gərgin dövr idi. Ziyalıların təhlükəsizlik orqanı ilə əməkdaşlıq etmələri yeni bir məsələ deyil. Zaman-zaman bunlar üzə çıxıb və bu barədə fikirlər deyilib. Xüsusilə bu tipli məsələlər SSRİ dağılandıqdan sonra daha

çox üzə çıxıb. KQB-yə işləyən ziyalılar zamanında var idi. Bu təkcə KQB ilə bağlı deyil. Dünya xüsusən xidmət orqanları yeri gələndə çox ünlü şəxslərlə, böyük yazıçılarla, Nobel mükafatını alan qələm sahibləri ilə əməkdaşlıq ediblər. Çünki onların təsir imkanları yüksəkdir. Sadəcə, sovet rejimi elə bil rejim idi ki, zülm üzərində qurulmuşdu. Əleyhinə olan şəxsləri neytrallaşdırmaq üçün yazıçılardan istifadə edirdilər. O əlaqələrin müəyyən qismi ziyalılar üzərində qurulub. "Təsir agentləri" deyilən bir anlayış var ki, cəmiyyətə güclü təsir edirlər və nəticədə istədiklərinə müəyyən mənada çatırlar. O ziyalılar çox hörmətli olublar. Oleq Kaluginin dediklərində həqiqət var, sadəcə, faizi ilə razılaşmıram. Ən azı Azərbaycana görə razılaşmıram. 90% o deməkdir ki, 10 nə-

fərdən 9-u agent olub. Bu rəqəm çox aşağı səviyyədə olub. 30-cu illərdə mümkün ola bilərdi. Amma Kaluginin işlədiyi 70-ci illərdə bu, real rəqəm deyil".

MTN-in əks-kəşfiyyat idarəsinin keçmiş əməkdaşı Ərəstun Oruclu da Oleq Kaluginin fikirlərində həqiqət olduğunu dedi: "SSRİ-də bununla məşğul olan şəxslər olub. Sonradan bu 5-ci idarəyə tapşırılıb. Ziyalıların daha çox bu işə cəlb olunmalarına cəhdlər edildirdi. Faiz dərəcəsinə dəyə bilmərdim. Faiz dərəcəsinə dəyə bilmərdim. Amma sovet dövründə tanınmış bəzi ziyalılar həqiqətən dövlət təhlükəsizlik orqanları ilə əməkdaşlıq edirdilər. Onların çoxu SSRİ-ni qorumaq məqsədilə bunu edirdilər. Azərbaycanda bu siyasətin aparıldığını deyə bilmərəm. Amma hər halda, aparılıb".

□ Cavansir ABBASLI

Prezident Administrasiyasının rəhbəri, akademik Ramiz Mehdiyev gələcək kitablarından bir bölməni news.az saytında dərc etdirib. "Güclü Azərbaycan dövləti qloballaşma şəraitində milli ideyanın əksi kimi" adlı bölmədə Azərbaycanın dəyişkən siyasi və sosial-iqtisadi məkanda yeni təhlükələrə cavab vermək üçün hansı keyfiyyətlərə malik olmasından bəhs edilir. R.Mehdiyev bildirib ki, Azərbaycandakı dövlət hakimiyyəti güclü dövlət ideyasından imtina etməyi və dövlətin bir çox funksiyalarının xarici ölkələr tərəfindən maliyyələşdirilən mülki strukturlara ötürülməsi barədə Qərbin hədə və şantajlarına uymur: "Cənubi Qafqaz iqtisadiyyatının 75%-ni özündə cəmləşdirən Azərbaycan regionun ən vacib dövləti olduğunu get-gedə daha aydın anlayır".

Məqalədə diqqətçəkən məqamlardan biri də Qərbin ünvanına xeyli tənqidi fikirlərə yer verilməsidir. R.Mehdiyev yazır ki, Azərbaycan yalnız güclü dövlət qurmaqla öz suverenliyini Qərbin təsirindən qoruya bilər. Bu gün qətiyyətlə demək olar ki, Qərbin siyasi arenasında öz intellekti və siyasi bacarıqlarına görə İlham Əliyevə bərabər lider yoxdur: "Qərb dövlətləri və beynəlxalq təşkilatların başında həmin strukturlara rəhbərlik etməyə imkan verən özəlliklər yoxdur və onlar dünyanın siyasi proseslərinə müsbət təsir etmək imkanından məhrumdurlar".

Qərb dövlətlərinin siyasi sistemlərinin tənqid edən R.Mehdiyev "milli liderlərin" olmamasını onların başlıca nöqsanı kimi görür: "Bir çox Qərb ölkələrindəki vəziyyət göstərir ki, onlarda rəhbərliyə ümumilikdə millətin yox, korporativ qrupların maraqlarını ifadə edənlər gəliblər". Prezident Administrasiyasının rəhbəri amerikalı politoloq Paul Kreyqdan sitat gətirib: "Amerikanın indiki liderləri Vladimir Putinin və ya Çin, Boliviya, Venesuela, Argentina, Braziliya, Hindistan liderlərinin əlinə su tökməyə layiq deyil".

Qeyd edək ki, Azərbaycanla Qərb, xüsusilə ABŞ arasında münasibətlərin son vaxtlar istiləşdiyi, yaxınlaşma meyillərinin artdığı müşahidə edilir. Prezident İlham Əliyev 28 May Respublika Günü münasibətilə 27 mayda keçirilən dövlət tədbirində çıxışında Avropa Birliyi ilə yeni əməkdaşlıq təkliflərinin masa üzərində olduğunu bəyan edib. Son günlərdə bir sıra hakimiyyət rəsmiləri açıqlamalarında Qərbin, ABŞ-ın ünvanına xoş sözlər işlədiblər.

İyunun 1-də Bakıda 23-cü Beynəlxalq Xəzər Neft və Qaz Sərgisinin açılışı olub. Bu münasibətlə ABŞ prezidenti Barak Obama Azərbaycan rəhbərliyi və sərgi iştirakçılarında xoş sözlərlə zəngin təbrik məktubu ünvanlayıb, Azərbaycanı dünya enerji resurslarının tədarüklərində həlledici rol oynayan ölkə kimi xarakterizə edib, ölkəmizi ABŞ-ın etibarlı tərəfdaşı adlandırıb. Sərgiyə ABŞ hökumətinin rəsmi nümayəndələri də qatılıb.

Diqqətçəkici mühüm məqamlardan başqa biri Obama

Ramiz Mehdiyevin Qərblə

bağlı mövqeyinə reaksiyalar

Zahid Oruc:

"Heç kəsin şübhəsi olmasın ki, Ramiz Mehdiyevin yanaşmaları Azərbaycanın mənafehləri üçün edilir"

manın məktubunda Vaşinqtonun tək enerji sahəsində deyil, siyasi sahədə islahatlarla bağlı gözləntilərinin də yer almasıdır. "Son 20 il Azərbaycan üçün həm siyasi, həm də iqtisadi sahələrdə transformasiya dövrü olub" ifadəsi buna işarədir. Maraqlıdır ki, ABŞ-la mühüm yaxınlaşma və anlaşma olayı kimi dəyərləndirilən prezident Əliyevin son Amerika səfərindən sonra Azərbaycanda bu sahələrdə də kövrək irəliləyişlər qeydə alınıb, Qərb-Bakı münasibətlərində böyük əngəl olan siyasi məhbus problemi xeyli dərəcədə yoluna qoyulub və yaqın ki, prosesin davamı gələcək.

Uzun müddət ABŞ-ı Azərbaycana qarşı ədalətsiz mövqə tutmaqda qınayan, hətta onu dövlət çevrilişi, "məxməri inqilab" cəhdlərində suçlayan iqtidar mediası da bu arada Amerika siyasətini, Barak Obamanı tərifləməyə başlayıb.

Bəs maraqlıdır, Qərblə münasibətlərin nəzərəcarpaq səviyyədə yaxınlaşma prosesinin gətirdiyi bir vaxtda Azərbaycan Prezident Administrasiyasının rəhbərinin Qərblə-ABŞ-la bağlı tənqidlərini yer aldığı yazısının yayılması nə ilə bağlıdır?

Sərdar Cəlalov:

"Azərbaycan realiaqları tələb edir ki, balanslı-tarazlaşdırılmış siyasət davam etdirilsin"

Deputat Zahid Oruc bildirdi ki, Ramiz Mehdiyev hakimiyyətin ierarxiyasında yer tutmasına görə bizlərin bilmədiyini bir çox informasiyalara, bilgilərə malik şəxsdir. Odu ki, onun yazdıqları ilə bağlı verilən mülahizələr mükəmməl görünməyə bilər. Lakin heç bir addım təsadüf sayılmamalıdır. Eyni zamanda heç bir halda hakimiyyət içərisində fərqli bir siyasət yürütmək, dövlətin birinci şəxsinin iradəsinin əleyhinə fəaliyyət kimi sayıla bilməz: "Ramiz Mehdiyev kifayət qədər təcrübəli, peşəkar, Azərbaycanın milli maraqlarını nəzərə alan, dövlət başçısının xəttinin ideoloji-siyasi, elmi təbliğini həyata keçirən bir şəxs olub. Onun kitabları həmişə cəmiyyətdə geniş reaksiyalar doğurub, uzun müddət gündəmi tutub. Xüsusilə də Azərbaycanda maraqları olan dövlətlər bu əsərləri, bəyanatları, müsahibələri mühüm bir mənbə kimi özləri üçün götürüblər və onların ətrafında da siyasətlər, proqramlar qurublar. Hörmətli Ramiz Mehdiyev haqqında söhbət gədən yazısında prezident İlham Əliyevi bir lider kimi çox gözəl xarakterizə edib. Ramiz Mehdiyevin Qərblə, ABŞ-la bağlı fikirləri Rusiyaya xoş getməsi üçün

ADP sədri Sərdar Cəlalov bildirdi ki, anti-Qərb fikirləri Azərbaycanın son vaxtlar ABŞ-la yaxınlaşmasına Rusiyadan ola biləcək təpikini neytrallaşdırmaq məqsədi daşıyır. Bu, balans siyasətinin davamıdır: "Hazırda həm geopolitik durum, həm Azərbaycan realiaqları tələb edir ki, Azərbaycan balanslı-tarazlaşdırılmış siyasəti davam etdirsin. Azərbaycan o zaman balanslı siyasətdən imtina etməlidir ki, ona qarşı olan ikili standartdan imtina edilsin, beynəlxalq hüquq təsbit olunsun. Yalnız bu halda ölkəmiz arxayın şəkildə birtərəfli istiqamətdə siyasi kurs götürə bilər. Mənə elə gəlir ki, indiki halda Azərbaycan hakimiyyətinin balans siyasəti aparması, bu siyasətin yüksək səviyyədə nümayiş etdirilməsi Qərbin, Avropanın ikili standartına cavabdır. Açıqını deyim ki, bu da Azərbaycan maraqlarına uyğundur. Geopolitik münasibətlərdə tarazlaşdırılmış siyasət aparılması ölkə üçün lazımdır. Ramiz Mehdiyevin dövlətçiliklə bağlı bir çox ideyaları var ki, mən aktuallığı düzgün müəyyən edilmiş ideyalar hesab edirəm".

□ Etibar SEYİDAĞA

edilmir. Qərbin, ABŞ-ın dünyaya çapında bəzən ayrı-ayrı hakimiyyətləri devirmək, əvəzində özlərinin idarəçiliyində olan Amerika rejimləri qurmaq, həmin dövlətləri öz yaxın coğrafiyasındakı qonşuları ilə toqquşdurmaq və sonra da yarı-yarımqıç oranı tərk etmək praktikası olub. Qətiyyətlə düşünürəm ki, hakimiyyət Ramiz Mehdiyevin dili ilə Qərblə qarşı ikinci cəbhə açılıb və ya yenidən münasibətlərin pisləşməsinə istəyir. Son aylarda ABŞ-ın dövlət katibi və digər rəsmi şəxsləri tərəfin-

Rusların düşməni -

Ukrayna, dostu - Çin (?)

Xalid KAZIMLI

Xalq arasında müxtəlif rəy sorğuları dünyanın, demək olar ki, bütün ölkələrində keçirilir. Bu, bəzən təbliğat xarakteri daşıyır, bəzən cəmiyyətdə rəy formalaşdırmaq cəhdi olur, ancaq bir çox sorğuların nəticələri əsasən real olur, obyektiv gerçəkliyi əks etdirir.

Elə sorğular da var ki, onların nəticələri heç də həmişə birmənalı qarşılanmır. Məsələn, siyasi qüvvələrin reytinginə dair sorğuların nəticələri avtoritar rejimə malik ölkələrdə həmişə 80-nin 20-yə nisbətində itidarda olan qüvvənin "xeyrinə" olur. Hakim partiya ölkənin yerdə qalan siyasi qüvvələrinin toplamından azı dörd dəfə güclü olur və bu, o qədər də ciddi rəy sorğusu hesab olunmur.

Eyni səpkili sorğuların nəticələri demokratik ölkələrdə daha gerçəkçi olur və əksər halda iqtidar partiyasının tənzüldə olduğunu göstərir. Bunun nə dərəcədə ciddi ictimai rəy olduğu ələ ilk seçkilərdə, iqtidar partiyası məğlub olanda, hakimiyyətə yeni, rəy sorğusunda favorit olaraq göstərilən partiya qalib gələndə ortaya çıxır.

Ancaq avtoritar rejimli ölkələrdə də bəzən rəy sorğularının nəticələri gerçəkliyi əks etdirə bilər.

Budur, Rusiyada belə bir rəy sorğusu keçirilib və onun nəticələrini şübhə altına almaq mümkün deyil. Nüfuzlu "Levada sentr"-in əməkdaşları rusların hansı dövlətləri Rusiyanın düşməni saydıqlarını soruşublar və cavablar heç də şaşırıcı olmayıb. Məlum olub ki, ruslar ABŞ-ı, Türkiyəni və Ukraynanı düşmən sayırlar.

Respondentlərin 72 faizi ABŞ-a, Rusiyanın "köhnə düşməni"ne səs veriblər. Rəyi soruşulanlardan ikinci ən çox nifrətamiz səs qazanan ölkə keçmiş "qardaş respublika" Ukrayna olub - 48 faiz. Yəni rusların az qala yarısı bu slavyan mənşəli ölkəni əsas düşmənlərindən biri sayıb. Bu xüsusda Türkiyənin bəxti gətirib ki, 29 faizlə üçüncü yeri tutub.

Bir il öncə rusların cəmi bir faizi Türkiyəyə düşmənçəsinə baxırdısa, bu gün artıq Rusiyanın üçdə biri bu ölkəyə nifrət bəsləyir.

Aydın məsələdir, bunun səbəbi ötən il Suriya-Türkiyə sərhədində Türkiyə hərbiçiləri tərəfindən Suriya təyyarəsinin vurulması və Kremlin bu hadisə ətrafında Ankaraya qarşı böyük düşmənçilik kampaniyası başlatması, ölkədə total anti-Türkiyə təbliğatına güc verməsidir.

Bu hadisəyə qədər Rusiya və Türkiyə arasında böyük ticarət əlaqələri, siyasi dostluq vardı. Putin Türkiyəyə, Erdoğan isə Rusiyaya tez-tez gedib-gəlirdi. Milyonlarla rus turist aprel ayından noyabra qədər Türkiyənin dəniz kurlortlarında dincəldirdilər. Əlaqələr o qədər genişlənməmişdi ki, Türkiyənin isti dənizlərinin sahilində yerləşən şəhərlərdə rusca danışmağı bacaran adamlar çoxluq təşkil edirdi. Hətta ölkənin o zamankı baş naziri Əhməd Davudoğlu türk gənclərini rus qızlarıyla evlənməyə çağırırdı, deyirdi, rus qızları ailəcanlı və dürüst olurlar.

Amma budur, o qızların, o turistlərin üçdə biri artıq Türkiyəni düşmən sayır. Bir qırıq təyyarənin vurulması iki qonşu və qeyri-düşmən dövlət müharibə həddinə gətirdi və bunun hər iki tərəf üçün çox ağır nəticələri oldu. Belə görünür ki, Kremlin anti-Türkiyə təbliğatı böyük miqyasda olmasa da, öz nəticələrini verib, ən azı ölkə əhalisinin üçdə birinin rəyinə təsir edib.

Ukraynaya olan düşmən münasibət isə belə görünür ki, daha şiddətlidir. Bu da total anti-Ukrayna təbliğatı ilə bağlıdır. Əgər Türkiyədəki hərbi insidentdə yalnız bir rus pilotu ölmüşdü, Ukrayna ərazisində gedən hərbi əməliyyatlarda minlərlə rus hərbiçisi həlak olub. Başqa sözlə, rus ictimaiyyəti Ukrayna ilə düşmənçiliyin acı məhsullarını birbaşa dadır.

Rusların ABŞ-ı ən böyük düşmən saymaları isə imperiya tefəkkürünün rus beynini tərk etməməsi ilə əlaqəlidir. Ruslar inanır ki, onların SSRİ kimi nəhəng imperiyasını məhz ABŞ dağıdıb. "Soyuq müharibə"dəki məğlubiyyəti həzm edə bilməyən ruslar ölkələrinin bütün problemlərini, sovet dövründə olduğu kimi, yenə də ABŞ-ın imperialist siyasəti ilə bağlamağı sevirirlər.

Maraqlıdır ki, ruslar özlərinə dost olaraq Belarusu, Qazaxıstanı və Çini seçiblər. Ermənistan və Azərbaycan "yaxın dost" siyahısına düşməyib. Ancaq bu, sadəcə rusların fikridir. Kreml başqa cür fikirləşə bilər.